

Szentgyörgyi László

# Kemenes & Társai

Nagyiván, a városka neves ügyvédje azok közé a rendszerváltás után fényes karriert befutott figurák közé tartozott, akikre jól illett az úgazdag jelző. Úgy ismerték: olyan alak, aki felfele nyal, lefele rúg. Nagy ház, nagy autó: nagy pofa. Nagyképűségénél, arroganciájánál csak pénzéhsége volt nagyobb, azt hitte, az ember értéke egyenesen arányos pénztárcájának vastagságával.

Kemenes Iván, azaz Nagyiván apja is jogász volt, a Trianonban bekövetkezett nemzetcsönkítés évében született. Szépen ívelő karrierjét a kommunista rendszer tette tönkre, „egészségtelen” társadalmi származása miatt az ötvenes évek legelején el kellett hagynia a pályát, méghozzá végleg. Attól a pillanattól már nem is igazán élt, legfennebb túlélte. – Nincs mit szépíteni: a sors kegyetlenül elbánt velem. Nem vagyok, soha nem voltam rebellis alkat, így hát „okosan” félreálltam, szabad folyást engedve az „új időknek” – foglalta össze az Öreg nem túl gyakori családi beszélgetéseik egyikén.

A történelem fricskáját élete végéig sem heverte ki. Egy alkalommal ugyan felkínálták a lehetőséget: nem vártak volna sokat tőle, mindössze annyit, hogy járjon nyitott szemmel, halló füllel, s ha gyanúsat észlel, jelentse. Viszonzásul esetleg visszatérhet a pályára. Az Öreg nem állt kötélnek, udvariasan ugyan, de határozottan utasította vissza az együttműködést.

Maradt nyugdíjazásáig a konzervgyár szorgalmas bérszámfejtője.

Gyermekeit – három fiúgyermeknek volt az atyja – igyekezett a műszaki pálya felé terelni, arra biztatta őket, hogy tanuljanak, szerezzenek lehetőleg minél magasabb szakmai képesítést. – Vessétek eszetekbe, jelen helyzetünkben a magunkfajta szakmai érvényesülése csak akkor lehetséges, ha jóval többet tudunk, mint a többségi nemzethez tartozó vetélytársaink – magyarázta. – Magasabb képesítéssel alacsonyabb képzettséget igénylő munkát is el lehet végezni, fordítva ez nem érvényes – zárta érvelését az apa.

Nagyivánnal ellentétben, aki minden ellenérv dacára a jogi pályát választotta, a többiek hallgattak az atyai szóra: nem is bánták meg, hisz mondhatni háborítatlanul, viszonylagos anyagi biztonságban élhették a maguk szürke életét. Kivéve a dühöngő osztályharc éveit, amikor az elvtársak velük is éreztették, hogy egészségtelen származásuk miatt nem reménykedhetnek abban, hogy másokkal egyenlő bánásmódban részesülhetnek.

Nagyiván gyermek- és ifjúkorában megtapasztalta a kitzásítottaságot, ami komoly nélkülözésekkel is társult. Apja még megtűrt segédmunkásként dolgozott a konzervgyárban, amikor a fiú elkezdte az iskolát. A tanci – egy dolyfős pártfunkcionárius elbizakodott felesége – minden adódó alkalmat megragadott, hogy éreztesse vele, nem

egyenrangú a többiekkel, és bár vágott az esze, akár a beretva, s a szorgalma sem hibádzott, mégsem adta meg neki a megérdemelt osztályzatokat. A gyereket kezdetben igen bántotta a dolog, de konok természete folytán nem adta fel, még elszántabban, alaposabban készült, mindhiába...

Negyedik elemista volt, amikor szinte mindenik osztálytársát már úttörővé, az akkori szóhasználat szerint pionírrá avatták, őt azonban nem. Akkor igen elkeseredett, apja alig volt képes megvigasztalni, pedig igyekezett... Ekkor engedte meg először magának az Öreg, hogy a maga személyes tragédiájáról – mert határozottan annak érezte – őszintén, kertelés nélkül beszámoljon a fiának. Természetesen csak annyit osztott meg a csalódott gyerekekkel, amennyi megítélése szerint rádöbbenhetette a valóságra, anélkül, hogy fölöslegesen veszélybe sodorná.

Mindaz, amit átélt, mély nyomokat hagyott Nagyiván lelkében. Aztán a hatvanas évek derekán bekövetkezett az „enyhülés”, ami megváltoztatta az ő életét is, hisz megnyitotta a kapukat az egyetemi tanulmányai előtt. Természetesen apja nyomdokaiba lépett, maga is a jogi pályát választotta. Törekvő, ambiciózus emberként olyan elszántsággal vágott az élet sűrűjébe, mint aki egymaga akarja kicsikarni mindazt, amit a sors szüleitől és tőle mindaddig igazságtalanul megtagadott.

A diploma megszerzése után – az elengedhetetlen kapcsolatok hiányában – jogtanácsosként helyezkedett el egy könnyűipari vállalatnál. Közel két évtizedig végezte a szürke, kevés szakmai elégtétellel járó munkát. A Csau-éra utolsó éveiben már sokszor

gondolt arra, hogy elhagyja a pályát. Az egyetlen érv, ami a folytatás mellett szólt: az egzisztenciális biztonság, ami a státus velejárója volt. – Nagy úr a megszokás – mondta sokat sejtetően Ivánkának, amikor a pályamódosítás, mindenféle életmódváltoztatás nehézségei kerültek szóba.

A '89-es fordulat után, amint lehetősége nyílt rá, ügyvédi irodát nyitott, igen széles ügyfélkörre tett szert, miközben a politikusokkal is jó, pontosabban: jól jövedelmező kapcsolatokat ápolt. A Kemenes & Társai ügyvédi iroda lassan kinőtte magát, számos alkalmazottat foglalkoztatott, s nem mellékesen igen jól hozott a konyhára, elsősorban Nagyivánnak és családjának.

– A fiatal ügyvédbojtárok egymás sarkára hágtak, komoly pénzeket áldoztak, nyilván a szülők zsebének terhére, csak azért, hogy Nagyivánnál jussanak gyakornoki álláshoz – mesélte egy, a konkurenciának dolgozó pályatárs.

Futott a szekér, és ez meglátszott Nagyivánék rohamos anyagi gyarapodásán is. Kezdetben műtárgyakba, majd ingatlanokba fektették pénzüket, aztán vállalkozásokba társultak be. Mindenbe belevágtak, ami anyagi haszon reményével kecsegtetett.

Nagyivánt a politika is beszippantotta, nyilván a tőle remélt anyagi támogatás reményében csábították maguk közé a minden hájjal megkent politikusok. Csakhát Nagyivánról minden elmondható volt, csak az nem, hogy könnyen átverhető lenne. Átlátott hamar a szítán, felismerte a mögöttes szándékokat, s könyörtelenül megkérte az „önzetlen támogatás”, azaz a párt helyi szervezete szponzorálásának árát.

Egy idő után maga is elhitte, hogy fontos, megkerülhetetlen tényező a politikában, hogy számít a szava. A valóságban pusztán a tőle remélt anyagiak miatt túrték meg maguk között, juttatták pozícióba – megyei és városi önkormányzati képviselőségig jutott, nem tovább – és hallgatták meg (vagy csak úgy tettek) a véleményét. Mivel híjával volt a pályához szükséges minimális tapintatnak, simulékonyságnak, kompromisszumkészségnek, rövid időn belül ellenségévé tette párttársait.

Lassan Ivánka is felnőttorsba cseperedett, szülei úgy döntöttek, az apa nyomdokaiba állítják. Szellemi képességei átlag alattiak voltak, ennek ellenére – elsősorban Nagyiván kapcsolata révén – sikerült elvégeznie a jogi egyetemet. Hogy miként, az sokáig beszédtema volt a városban: a rossz nyelvek szerint apja megmozgatott mindent, csak végre sínen tudhassa a fiút. – Már zsenge ifjúkorában hozzászokott, hogy mindent tálcán tesznek eléje, hogy semmiért nem kell igazán megdolgoznia – mondta Nagyiván egykori politikai ellenfele.

A sporttal is megpróbálkozott, no nem valamiféle belső indíttatásra, vagy mert különösebb tehetsége lett volna hozzá, hanem kizárólag apja ambícióinak engedve, aki fiában remélte beteljesülni fiatalkori álmait. – Nagyiván anyagi áldozatokat is kész volt vállalni – számos ifjúsági korosztályos tornán való részvételét finanszírozta a csapatnak, ellenszolgáltatásként Ivánka is pályára léphetett néha –, de a gyermek reménytelenül tehetségtelennek bizonyult, így hát feladták – jegyezte meg az egykori politikus.

Apja nagy elánnal próbálta tolni felé a társadalmi ranglétrán, megcsinálni a gyermek jövőjét, de Ivánka rendre csődöt mondott: valahogy hiányzott belőle az ambíció, ami Nagyivánt mindig is mozgatta, űzte az érvényesülés útján.

A politikai pályára is ráállították, de nem jutott messze: rendre rosszul ítélte meg a helyzetét, nem jól választotta meg a „szövetségeseit”. Hiába na, sem felkészültsége, sem érzéke nem volt a politikához. Egyedül a nagyképűség, kivagyiság tekintetében hasonlított atyjára. Ez okozta vesztét is.

Ivánkát egy magas kormánytisztiséget betöltő politikus szűk tanácsadói testületébe protezsálta be apja. Nem volt sok tennivalója, tanácsokért sem fordult hozzá a főnöke, viszont csicskáltatta kíméletlenül, rajta keresztül bonyolította le piszkos, de anyagilag meglehetősen hasznos ügyeit. Ivánka szemrebbenés nélkül elvégzett mindent, amivel megbízták. Esetenként csurant-cseppent neki is. A tanácsosság viszont igencsak imponált, főleg a státust övező titokzatosság: fürdött benne, mint veréb a porban.

Csakhogy hirtelen arra ébredt, hogy korrupcióval gyanúsítják. A gyanúból rövidesen vád lett, abból meg ítélet. Ivánka pedig – apja tanácsára – külföldre szökött a másfél év letöltendő börtönbüntetés elől. – Nagyiván jelenleg azon ügyködik, hogy úgy állítsa be az esetet, mintha a „gyermek” etnikai jellegű politikai üldözésnek lenne az áldozata – jegyezte meg epésen a konkurens ügyvédi iroda munkatársa.

Nem kizárt, hogy ez is sikerül neki.



A kannibál politikus